

Tað er ógvuliga týðningarmikið at skapa álit, sigur Djóni Nolsøe Joensen

Mynd: Grækaris Djurhuus Magnussen

útbúgving. Men alfa og omega eru eftirútbúgvingarnar, tað eru eftirútbúgvingarnar, sum leggja støðið."

"Og í dag síggi eg, hvussu ómetaliga týðningarmikið tað er við eftirútbúgvingum," sigur Djóni Nolsøe Joensen.

Viðgerðarættlan/ arbeiðsamboð

Børn og ung, sum koma í Jekarastovu, tørva mangan fleiri grundleggjandi ting í sínum uppvøkstri.

"Grundleggjandi ting sum matur, kærleiki, uppmerksemi - at verða hoyrdur, svøvnur, rørsla, ja, sum heild umorgan er nakað, tey hava tørv á. Her mugu vit inn við okkara serkunnleika at hjálpa teimum," greiður hann frá.

Eitt av týðandi arbeiðsamboðunum í Jekarastovu er sonevnda viðgerðarættlanin. Her verða mál og deildmál sett (langsiktað og stuttsiktað mál).

"Tað snýr seg um at geva børnum og ungum vanligar førleikar, so tey duga at bera seg at í gerandisdegnum. Tað

kunnu vera matsiðir, málbrúk, hvussu tú ert saman við øðrum í ymsum støðum, bæði á deildini og úti í býnum, sigur Djóni Nolsøe Joensen.

Eitt av arbeiðsamboðunum er tað, vit rópa spegling. Fyrstu tíðina, tá børn og ung koma inn á stovnin, ber ikki til at rekka alt møguligt upp fyri teimum um, hvat tey skulu og ikki skulu. Men sum frálíður verða tey betur før fyri at taka ímóti.

"Tá kann eg sum námsfrøðingur seta orð á tað, sum eg hoyri viðkomandi siga, ella síggi viðkomandi gera. Og tað er ikki litað av, hvat eg haldi um tað, ella hvat eg meini. Eg brúki tað í støðum, tá eg haldi barnið kann brúka tað, alto, tá tað er ført fyri at taka ímóti. Og nøkur børn eru skjótari tilreiðar at taka ímóti enn onnur," sigur samskiparin í Jekarastovu.

Úttara og innara stýring

Í byrjanini, tá børn og ung koma inn á stovn, er neyðugt hjá summum teirra, at náms-

frøðingarnir brúka tað, rópt verður úttara stýring. Tað er, at nøkur av børnunum fáa ávísan struktur at virka eftir - eitt sindur neyván struktur. Tá tey so hava verið á stovninum í eina tíð, eru tey betur før fyri at taka ímóti, og tá verður farið til innaru stýring, t.e. til dømis við spegling.

"Nú megna tey ungu betur at síggja, hvat er best fyri tey. Tí koma tey ikki út í so nógvar støður, sum kunnu vera óhepnar. Tey duga betur at ansa sær, og fáa fleiri góðar upplivingar. At vit seta orð á tingini saman við teimum, og spegla teimum, ger, at tey betur megna avbjóðingarnar í gerandisdegnum," sigur Djóni Nolsøe Joensen.

Onnur amboð, sum verða nýtt í arbeiðinum, eru m.a. dagbók og samrøðutímar.

"Samrøðutímar hava vit javnan við børnini. Her hava tey móguleika at siga, hvar tey eru í lýtuni, hvussu tey hava tað o.s.fr. Vit koma viðurkennandi inn, og vísa teimum, hvat vit halda riggar. Eru trupulleikar av onkrum

slag, so verða teir tiknir fram og vendir í hesum høpinum," sigur hann.

Dagbókin, samrøðutímar og onnur viðurskipti tryggja, at máluni í viðgerðarættlanini verða rokkin. Í dagbókina koma t.d. eyðgleiðingar av ymsum slag, tað kunnu vera broytingar hjá barninum, sum geva orsök at broyta strukturin hjá tí einstaka í eina tíð.

Útbúgving og royndir

"Um eg skal kunna hjálpa hesum ungu, noyðist eg at geva nógv av mær sjálvum. Tað er gott at hava grundútbúgvingina, men tað er alneyðugt eisini at geva nakað av tær sjálvum. At vísa teimum, at tú eisini hevur verið ungur. At tú eisini hevur gjørt eitt og annað, sum tey kanska ikki seta í samband við meg," sigur Djóni Nolsøe Joensen.

Djóni Nolsøe Joensen fær í lýtuni eftirútbúgving í kognitivari terapi. Frammanundan hevur hann fingið eftirútbúgving í sonevndari systemisk narrativari við-

gerð. Hendan verður m.a. brúkt í viðgerðini soleiðis, at dentur verður lagdur á at fáa søguna hjá barninum fram og arbeiða út frá barninum.

"Álit hevur alt at siga. Bara hetta at seta meg við einum barni ella ungum, og spyrja um ymiskt. Tað eru tey ikki von við. Tá kunnu tey bráðliga finna upp á at spyrja meg, hví eg spyrji so nógv. Men teimum dáma tað kortini, og eg veit, at tað er neyðugt," sigur hann.

Hann vísir á, at tað tekur tíð hjá børnunum at finna seg til rættis. Tey eru vaksinn upp við vónbroti oman á vónbrot. Nøkur eru ógvuliga hørd og beisk, tá tey koma inn. Men eftir trimum til seks mánaðum bloytast tey. Tá eru tey vorðin tryggari.

"Og so eru tað hini, sum spæla so ómetaliga blíð fyrstu tíðina. Tað eru hesi, sum skulu gera øllum væl. Men eisini tey bloytast upp eftir einum lítlum hálvum ári, og so kann viðgerðin av álvara fbyrja. Hetta krevur nógv, og í dag haldi eg meg duga betur ikki at taka

arbeiðið heim við mær," sigur Djóni Nolsøe Joensen.

Hann hevur nógv ymisk fólk, hann skal standa til svars fyri sum sosialpedagogur í Jekarastovu.

"Fyrst og fremst er tað hvørt einstakt barn. Haraftrat er tað barnavernd, skúli, leiðsla og foreldur. Allir partar trýsta og hava sína meining, so tað er ikki bara sum at siga tað. Onkuntíð er eisini neyðugt at tosa við foreldur at einum barni, og tað kann vera ymiskt, hvussu foreldrini eru fyri," greiður hann frá.

"Eg verði glaður og væl nøgdur, um tað t.d. eydnast teimum ungu at fáa eitt 9. floksprógv, at koma í læru ella okkurt sovordíð. Størsta kenslan er tó, tá barnið sjálvt hevur eina góða kenslu av lívinum og hevur kensluna av at megna. Tá kenni eg tað sum at okkara arbeiði hevur gjørt mun," sigur Djóni Nolsøe Joensen, smílandi.